

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TRẦN HOÀNG VĂN

NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT BƯỞI DIỄN
TẠI HUYỆN PHÙ NINH, TỈNH PHÚ THỌ

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN HOÀNG VĂN

**NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT BƯỞI DIỄN
TẠI HUYỆN PHÙ NINH, TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8-62-01-15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. GS.TS. TRẦN NGỌC NGOẠN**
- 2. TS. ĐỖ XUÂN LUẬN**

Thái Nguyên - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc. Nếu sai tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2017

Tác giả luận văn

Trần Hoàng Văn

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến GS.TS. Trần Ngọc Ngoạn người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn đến Quý Thầy giáo, Cô giáo Khoa Kinh tế và PTNT, phòng Đào tạo - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi cũng xin bày tỏ sự cảm ơn đến UBND huyện Phù Ninh, Chi cục Thống kê huyện Phù Ninh; UBND các xã điều tra thuộc huyện Phù Ninh; các hộ nông dân đã cung cấp số liệu thực tế và thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong thời gian học tập và nghiên cứu thực hiện đề tài.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2017

Tác giả luận văn

Trần Hoàng Văn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG.....	v
DANH MỤC ĐỒ THỊ, SƠ ĐỒ.....	vi
DANH MỤC VIẾT TẮT	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở lý luận của vấn đề phát triển kinh tế cây bưởi.	3
1.1.1. Lý luận về phát triển sản xuất	3
1.1.2. Đặc điểm cây bưởi Diễn.....	7
1.1.3. Lý luận về các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển cây bưởi Diễn.....	12
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài	14
1.2.1. Tình hình sản xuất và thị trường bưởi ở một số nước trên thế giới.	14
1.2.2. Tình hình sản xuất và thị trường bưởi tại Việt Nam	15
1.2.3. Tình hình phát triển cây Bưởi Diễn tại một số địa phương trên cả nước.....	17
1.2.4. Bài học kinh nghiệm từ việc nghiên cứu phát triển sản xuất bưởi ở một số quốc gia trên thế giới và Việt Nam	19
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Đối tượng nghiên cứu	21
2.2. Phạm vi nghiên cứu	21
2.3. Nội dung nghiên cứu.....	21
2.4. Phương pháp nghiên cứu	21
2.4.1.Chọn địa bàn nghiên cứu.....	21
2.4.2. Phương pháp tiếp cận	22
2.4.3. Phương pháp thu thập số liệu.....	22
2.4.4. Xử lý số liệu thông tin	25

2.4.5. Phương pháp phân tích	25
2.4.6. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	27
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU THẢO LUẬN	29
3.1. Địa điểm nghiên cứu	29
3.1.1. Điều kiện tự nhiên huyện Phù Ninh.....	29
3.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội huyện Phù Ninh.....	36
3.2. Thực trạng sản xuất bưởi Diễn của huyện Phù Ninh	43
3.2.1. Diện tích, năng suất và sản lượng bưởi của huyện.....	43
3.2.2. Tình hình tiêu thụ bưởi Diễn.....	45
3.2.3. Tình hình sản xuất bưởi của các hộ điều tra.....	46
3.3. Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất bưởi của các nhóm hộ.....	53
3.3.1. Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất bưởi của các nhóm hộ	53
3.3.2. Tình hình tiêu thụ bưởi của các hộ điều tra	54
3.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến năng suất bưởi Diễn	57
3.4.1. Tuổi của cây bưởi.....	57
3.4.2. Chi phí	58
3.4.3. Một số nhân tố khác.....	59
3.4.4. Những điểm mạnh, điểm yếu và cơ hội, thách thức của các hộ điều tra trong sản xuất bưởi Diễn	59
3.5. Định hướng và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả sản xuất bưởi Diễn cấp hộ gia đình	62
3.5.1. Định hướng.....	62
3.5.2. Một số chính sách của nhà nước nhằm thúc đẩy phát triển cây ăn quả nói chung và cây bưởi nói riêng.....	63
3.5.3. Một số giải pháp nhằm phát triển sản xuất bưởi ở các hộ gia đình.....	65
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	69
1. Kết luận.....	69
2. Đề xuất, kiến nghị	70
MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ BƯỞI DIỄN PHÙ NINH	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO	77
PHỤ LỤC	79

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1: Tình hình sản xuất bưởi trên thế giới qua các năm 2014-2016.....	15
Bảng 1.2: Sản lượng bưởi và cam của Việt Nam từ năm 2014-2016.....	16
Bảng 2.1: Nguồn thông tin số liệu thứ cấp	24
Bảng 2.2. Bảng phân tích SWOT.....	27
Bảng 3.1: Diện tích trồng cây ăn quả của huyện Phù Ninh từ 2014 - 2016 ...	45
Bảng 3.2: Sản lượng các loại cây ăn quả của huyện Phù Ninh từ 2014 - 2016.....	47
Bảng 3.3: Tình hình nhân khẩu và lao động của các hộ điều tra năm 2016 ...	47
Bảng 3.4: Tình hình và cơ cấu thu nhập năm 2016 của các hộ điều tra (BQ/hộ)	51
Bảng 3.5: Tình hình sản xuất và quy mô của các hộ điều tra	53
Bảng 3.6: Chi phí sản xuất cho 1 ha bưởi Diễn thời kỳ KTCB	54
Bảng 3.7: Tình hình đầu tư cho 1 ha bưởi thời kỳ kinh doanh.....	55
Bảng 3.8: Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất bưởi Diễn bình quân.....	56
Bảng 3.9: Tình hình tiêu thụ bưởi của các hộ	57
Bảng 3.10: Năng suất của bưởi Diễn theo độ tuổi	60

DANH MỤC ĐỒ THỊ, SƠ ĐỒ

Hình 3.1. Bản đồ huyện Phù Ninh.....30

DANH MỤC VIẾT TẮT

BCĐ	Ban chỉ đạo
BQ	Bình quân
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
DT	Diện tích
DVNN	Dịch vụ nông nghiệp
ĐVT	Đơn vị tính
FAO	Tổ chức lương thực thế giới
GT	Giá trị
IUCN	Hội bảo trợ thiên nhiên liên hợp quốc
KH&CN	Khoa học công nghệ
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KT - XH	Kinh tế - xã hội
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
NS	Năng suất
NXB	Nhà xuất bản
PTKTTCS	Phát triển kinh tế theo chiều sâu
SHTT	Sở hữu trí tuệ
SKHCN	Sở khoa học công nghệ
SL	Số lượng
SPCN	Sản phẩm công nghiệp
SX	Sản xuất
TW	Trung ương
UBND	Ủy ban nhân dân

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Hiện nay nền kinh tế nước ta đang vận hành theo cơ chế nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Từ khi nền kinh tế được mở ra đã khuyến khích nhiều thành phần kinh tế phát triển. Kinh tế thị trường, kinh tế hàng hóa, sản xuất đòi hỏi ngày càng tăng cả về số lượng và chất lượng, đa dạng hàng hóa sản phẩm.

Bưởi Diễn đã có từ lâu và phát triển qua nhiều giai đoạn, trong giai đoạn hiện tại người trồng bưởi Diễn trong huyện có công ăn việc làm và thu nhập cho hộ gia đình, góp phần giảm đói nghèo.

Trong quá trình sản xuất phát triển cây bưởi Diễn hiện nay gặp nhiều khó khăn như: Cây bưởi bị thoái hoá, năng suất sản lượng và chất lượng giảm. Cho tới nay năng suất vườn bưởi của Phù Ninh cũng chưa thật sự ổn định, còn chứa đựng nhiều yếu tố rủi ro, nên người dân chưa mạnh dạn đầu tư mặc dù đất đai, thiên nhiên khí hậu ở đây có thể nói là rất phù hợp với cây bưởi. Hiện tượng nhiều vườn bưởi không ra hoa, hoặc ra hoa nhưng không đậu được quả hoặc có đậu quả nhưng giữa vụ lại bị rụng trái non vẫn còn xảy ra. Từ thực tế sản xuất cho thấy vấn đề cần nghiên cứu thế nào là phát triển sản xuất? Phát triển sản xuất bưởi Diễn có vai trò, đặc điểm gì trong phát triển KTXH của huyện? và loại hình hoạt động? Quy mô xu hướng phát triển trong thời gian tới?

Cho đến nay đã có một số đề tài nghiên cứu trên địa bàn huyện Phù Ninh đã chọn cây bưởi làm đối tượng nghiên cứu. Nội dung của các đề tài nghiên cứu này thường tập trung vào các vấn đề kỹ thuật canh tác, phòng trừ sâu bệnh, bảo quản và phân tích đặc điểm thổ nhưỡng và sinh thái vùng trồng bưởi. Các kết quả đạt được mới chỉ giải quyết một phần những khó khăn hiện nay mà ngành hàng bưởi quả Phù Ninh đang đối mặt. Để có sự nhìn nhận